

DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO,

VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS mane discutienda in Scholis Medicorum, die Lunæ decimâ-quartâ mensis Februarii, Anno Domini M. DCC. LII.

M. LUDOVICO-CLAUDIO BOURDELIN, antiquo Facultatis Decano, Regiæ Scientiarum Academiæ, Regiæque Societatis Berolinensis Socio, & in Horto Regio Chymiæ Professore, Doctore Medico, Præside.

An Tussi puerorum clangosæ, vulgò Coqueluche, *Emesis?*

I.

UOT, quanta, quàmque diversa, omni ævo, pullularint morborum genera, quis nescit? Sunt cuique ætati, sexui, regioni, conditioni tum communes tum proprii morbi, sed nulla ætas puerilem morborum numero & varietate antecellit; nam præter communes unicuique ætati, multos fermè sibi proprios vindicat. Vix in lucem editus infans, variis innumerisque, difficulter superatis, tum gestationis, tum ipsius partûs periculis, lacrymis vagitibusque inchoat vitam

folâ morte cessaturam. Tunc agmine veluti facto omnis generis ingruunt undique morbi, Siriasis, Hydrocephalos, Pediculi, Achores, Favus, Epilepsia, Convulsiones, Strabismus, Aurium humiditates, Dentitio, Parulides, Ranula, Tussis, Ventris tormina, Lumbrici, Calculus, Herniæ, Variolæ & Morbilli, multique alii quos abundè enumeravit *Hippocrates* (*a*); qui pueros adeò discrutiant, ac in tantum adducunt discrimen, ut iteratis observationibus compertum sit numerum puerorum fato cedentium, longè majorem esse adultorum numero. In puerorum verò perniciem, inter enumeratas ægritudines, primas sibi vindicare tussim, uno ore fatentur omnes. Sicut enim actio organi, quod in hoc morbo laborat, vitæ sanitatique summè necessaria est, pariter ejusdem organi læsio vel minima, est periculi plena. Qui pluribus iteratisque vicibus, violenter aerem, contentave in pulmonibus & asperâ arteriâ, expirando, cum sonitu rejicit, tussire dicitur. Hæc autem violenta expiratio quâ totum convellitur corpus, fit potissimùm, convulsivâ musculorum tum pectoralium tum abdominalium contractione, ideòque ad motus convulsivos non immeritò refertur. Tussis alia humida, alia sicca, idiopathica alia, alia sympathica; quæcumque in genere pulmones, asperamve arteriam ad contractionem provocant, tussim excitare valent. Ex his alia externa, sic omnia quæ unà cum aere inspirantur, præ cæteris fumi minerales acidi, hausto v. g. nitri vel sulphuris fumo; minutissimâ potùs guttâ, vel micâ panis intra asperam arteriam delapsis, pertinaces exoriuntur tusses. Nec intrà corpus desunt, quæ respirationis organa lacessendo tusses suscitent. Sic asperæ arteriæ mucositas, inflammatio, in ipsius glandulis obstructio, seri à capite defluxio, pulmonis abcessus, vomica vel suppuratio, omnia deniquè quæ pulmones gravare, irritare, liberumque aeri itum vel reditum, denegare valent, diversas creant tusses, quas idiopaticas dicimus; quibusque imnumeri è medio tolluntur. Aliæ verò sympathicæ eò funestiores edunt strages, quò primâ fronte, symptomatumque similitudine idiopathicas mentiuntur sæpiùs, incautisque imponunt. Sunt etenim convulsivæ ab irritatione nervis inductâ. His in præsens relictis, tussim quam stomachalem vocant, eamque præsertim quæ sub ferinæ vel clangosæ nomine venit, aggredimur. Ex dictis sequitur tussim absque materiâ gravante, irritante, liberumque aeri itum vel reditum negante, nullam; proindè tussis medelam optimam esse triplicis hujus causæ expulsionem; eaque præ cæteris adhiberi debere remedia quæ tutiùs, faciliùs, breviorique viâ hunc scopum attingere possunt. Porrò morbus qui à spurcitie quâcumque, primis in viis nidulante, natales ducit, Emesi præprimis tollitur.

(*a*) Aphor. 24. 25. 26. sec. 3æ.

I I.

TUSSIS clangosa pueris adeò infesta versùs medium seculi decimi-sexti, si *Valeriolæ* & *Ballonio* fides, epidemicè grassari cœpit, licet tamen teste *Mezerai* versus annum 1414. primùm galliam vastare incœperit. *Antiquis* anteà prorsùs ignota. *Hippocrates* enim irrequietus ille morborum omnium observator, qui vel minimas ipsorum differentias & symptomata ad unguem exaravit, nullam hujusce morbi mentionem fecit. Divini hujus senis commentatores, innumeri clarissimique viri, qui post eum, tam abundè & luculenter morborum differentias symptomataque retulerunt; tussim istam aut prorsùs ignorarunt, aut silentio prætermiserunt (*a*). Locuti sunt tantùm de tussi siccâ vel ferinâ, quam in malignam & benignam distinxerunt. Primam à destillatione è cerebro, ulcere partium spiritalium, abscessu aut empiemate deducebant. Secundam verò ab intemperie & exacerbatione partium respirationi inservientium, & faucium, quam vel cibus vel potus, vel aëris constitutio aquilonia potest invehere. Ab iisdem causis oriri contendebant morbum, quem sub vocis raucæ & clangosæ nomine designabant. Sed hunc morbum cum tussi puerorum clangosâ, sive *Coqueluche*, cave

(*a*) Desid. Jacotius in Jacob. Holl. in coa. Hipp.

ne pro uno eodemque habeas; causa enim, signa, symptomataque toto cœlo differunt. Inter *Neotericos* qui de hoc morbo scripserunt, parùm accuratè ac veluti per transennam tantùm scripserunt. Nemo ex professo, nemo claras distinctasque de eo ideas, fidelem nemo numerisque absolutam tradidit historiam. Ex *Francisco Valeriola* Medico Avenionæo, hic morbus primùm ingruit versus annum 1510; adoriebaturque tunc indiscriminatim homines, mulieres, puerosque, quos plerosque è medio sustulit. » Tussis quoddam populare genus, inquit *Franciscus Valeriola*, (*b*) anno elapso, qui annus erat redempti orbis Sesqui » millesimus quinquagesimus septimus, vigere populariter per universam Galliam vidimus, tanto impetu, ut derepentè, sanis alioqui degentibus hominibus, morbus obreperet «. Hæc sunt hodiè, ut erant tempore *Valeriolæ*, atrocis morbi symptomata. Ægrum discrutiant initio, gravis capitis dolor, respirandique angustia, ac vocis raucitas, mox horror, febris, tussisque adeò valida, ut in præfocationis metum plerique adducantur; primis diebus tussis sicca atque vehemens sine screatu; mox concocto humore, post septimum aut decimum quartum diem, screatus multus viscidus, lentus, nonnullis tenuis & spumosus, procedente autem sputo, tussis & spirandi difficultas plurimùm remittunt, verùm in omni morbi progressu lassitudo corporis, virium dejectio, inappetentia multa & à cibis aversio, ægros vexant; inquietudo, languor, vigilia ob validam tussim vehementer premunt; nonnullis alvi fluor sub finem, aliis sudores manant. Quæ quidem symptomata omninò similia sunt symptomatis à *Valeriola* descriptis, illud tantùm inest discriminis, quod tunc, cujusvis ætatis, sexus, victus rationis homines, eodem modo, eodemque anni tempore corripiebantur; moxque uno cujuslibet familiæ correpto, per universam domum incendium atque contagio obrepebant. Nunc verò infantes, puerosque adoritur tantùm, quos plerosque jugulat, nisi suppetias ferat recta medendi methodus, quia videlicet, iis tanta vis non est, ut quæ pulmonibus insidet morbi materies, valeat expectorari. Hunc morbum vulgus, *la Coqueluche*, vocabat, quod qui eo morbo tenebantur cucullione caput velabant; arbitrabantur enim, fluxionem, à cerebro, in pulmones irrumpere, caputque cucullo tegentes, meliùs sic se habituros putabant. Tussim ferinam iisdem omninò stipatam symptomatibus videre est apud (*c*) *Fridericum Hoffmannum*. *Guillelmus Ballonius* (*d*) celeberrimus hujusce Facultatis Medicus, de constitutione anni 1578, verba faciens, meminit tussis cujusdam laboriosæ, violentæ & convulsivæ, quam *Quintam* seu *Quintanam* vocat; quæ pueros adoriebatur potiùs quadrimestres, decimestres, paulòque adultiores; cujus causam à tempestatum inæqualitate, subitâque calidi in frigus transitione repetit. Sic mentem aperit; (*e*) » tussis quæ tum infestabat erat hujusmodi, ut conatus esset summus & nil extussiretur, sed vomitus excitaretur subverso nimirùm ventriculo..... (*f*) Solemnis » tussis quæ Quinta seu Quintana vulgò dicitur, cujus magna erat affinitas cum tussi » quam olim *Coqueluche* vocitabant, gravia sunt symptomata, pulmo enim ita » irritatur ut omni contentione nitens, excutere id quod molestum est, nec admittat spiritum, nec vicissim facilè reddat; intumescere videtur & quasi strangulabundus æger, mediis faucibus hærentes spiritus habet.... (*g*) plerosque vidimus ita tussientes quibus, post inanem conatum, semiputris materia, incredibili quantitate exorta est.... (*h*) Vomunt aliquandò subcruentum, aliquandò » sublividum, vomunt pituitam & bilem & animo linquuntur«. Hujus quoque tussis meminit *Thomas Sydenhamius* (*i*) hancque Pertussim, & Tussim puerorum convulsivam vocat. Enumeratis hujusce morbi symptomatibus, veram genuinamque assignare sedem ventriculum, causamque à saburrâ humorum in primis viis nidulante repetere non erit arduum. Nec minùs patebit hanc causam tutiùs &

(*b*) In Apen. loc. com. pag. 45.

(*c*) Sec. 2, c. 3 de tussi.

(*d*) Lib. epid. & eph. tom. 4.

(*e*) In annot. p. 236.

(*f*) Pag. 237.

(*g*) Pag. 238.

(*h*) Pag. 239.

(*i*) Epistol. 1. respon.

citiùs emeticis medicaminibus amoveri debere. Omnibus enim evacuantibus remediis, huic colluviei expurgandæ aptis, palmam præripiunt, hujus familiæ remedia. Emeticum ſcilicet medicamentum, parvâ quantitate ſumptum, vim ſuam exerit, eâ potiſſimùm ratione quam poſtulat, naturale illud, infantibus, nec horroris utplurimùm expers medicamenti cujuſlibet faſtidium; illud habet videlicet commodi emeticum quodlibet medicamentum, quod licet nauſeæ & vomitui excitando deſtinetur, abſque tamen nauſeâ & faſtidio poſſit non raro propinari. Nec puerorum tenerrimum ſtatum reformides, ſunt quidem valdè debilia in infantibus nervorum ſtamina, ſed mollia ſunt, flexibilia & adhuc propè dixerim lactea; cumque abundantiori irrorentur ſero, emeticorum actionem facillimè ſuſtinent, ac ferè abſque ullo inflammationis, vaſorumve diruptionis metu; quæ duo tantùm Emeſis uſum prohibere poſſent.

I I I.

INSENSILIS perſpirationis, quantitatem, utilitatem, imò neceſſitatem luculenter demonſtravit *ſanctorius.* Quot & quanta, ſublatâ, vel imminutâ perſpiratione ingruant mala norunt omnes. Apud ipſum etiam vulgus pro certò eſt, Tuſſes, Catharrhos, Fluxiones, Pleuritides, Rheumatiſmos, ab impeditâ perſpiratione ob ſubitaneum calidi in frigidum aerem tranſitum, natales ducere. Hancce evacuationem, multò abundantiorem eſſe æſtate quam hyeme ſibi quiſque conſcius eſt. Verùm enimverò, celeberrimorum in arte virorum, libros evolventi, patebit ſubitaneam perſpirationis abolitionem vel imminutionem, innumeros præſertimque acutos acceſſere morbos. Maximas verò edit ſtrages in pueris perſpirationis defectus. Cùm tenerrima ſint in eis corporis ſtamina, cumque præterea patentiores habeant cutis poros, facilior aeri externo conceditur aditus, quo humores lymphatici inſpiſſantur, ad interiora ventriculum potiſſimùm & pectus propelluntur. Et quoniàm infantes, ob tenerum, mobile & ſenſile genus nervoſum, ad motus ſpaſticos & convulſivos ſunt propenſiores, mirum non eſt, illos præ aliis ætatibus hiſce tuſſibus torqueri, acerbioraque experiri ſymptomata. Nec ſilendum pueros ratione deſtitutos, de veſtitu parum ſollicitos, ſemiveſtitos ut plurimùm, temerè ſeſe omnibus aeris inclementiis committere. Accedit præterea, quod debiliori donati ventriculo pueri, nullum ſervent in vivendi ratione modum, continuòque, ſine fame, ſine modo, ſine fine, ſine delectu comedant. Nec minus imminet infantibus periculum ex parte ventriculi, cum ad compeſcendos vagitus, continuò nutrices ipſis mammas porrigant. Undè nimis gravatur ventriculus, hinc alimenta, craſſam, acidam & viſcidam acquirunt indolem. Quandiù autem talia hoſpitantur in ſtomacho, papillæ vellicantur nerveæ, irritatur indè diaphragma, quod arctè nervorum conſenſu, cum orificio ſtomachi ſiniſtro connectitur, hinc tuſſis exurgit, primò quidem inanis, cum rejectione mucilaginis viſcidæ poſteà conjuncta. Præterea infantes, ob organorum debilitatem, viſcoſam hanc materiam, aut tuſſiendo rejicere nequeunt, aut deglutiunt. Talem tuſſim ex ſtomacho oriri ſignum eſt in tuſſiendo ſonitus. Si enim ex profundo quaſi loco, & imo pectore tuſſiunt, item quandò ægri gravamen percipiunt in præcordiis, hanc è ventriculo oriundam eſſe aſſerit *Etmullerus*, (*b*) ab iiſdemque omninò cauſis oriundam. Huic ſententiæ ſuffragantur melioris notæ Medici. Sic *Frid. Hoffmannus* (*c*) tuſſim ferinam à nimiâ ventriculi inflatione, à lacte viſcido ibi copioſè ſtagnante, & diaphragmatis deſcenſum impediente oriri aſſerit, » (*d*) frequentior eſt tuſſis humida craſſa, cujus natales, » ſeu ſubjectum eſt in ventriculo infantis; tuſſis hæc adeò vehemens eſt, ut conti» nuò tuſſiant infantes, donec tandem vomitus ſequatur. Originem habet ex ſtoma» cho, & ferè ſolet ſequi Adephagiam infantum, ſeu copioſiorem pultaceorum in-

(*b*) Annot. pract. ad inſt. Med. Phiſio.
(*c*) De morb. infan. cap. 2. par. 15.
(*d*) De lact. & lacta. vitiis art. de tuſſi infan.

» gestionem, & lactis simùl crebriorem haustum, quæ duo, nimiâ copiâ, cum imparia » fiant, fermento stomachali digestivo, defectu concoctionis, degenerant in liquamina viscida, crassa & mucilaginosa, quæ ipsa flatûum subministrant materiam, undè difficilis respiratio, quandiù supini jacent infantes, aut etiam irritando orificium stomachi sinistrum, & cum hoc diaphragma, tussim pertinacem inferunt. Undè in hac tussi, ad stomachum erit respiciendum judice eodem *Etmullero.* (*e*) In hac tussi convulsivâ, ferinâ & siccâ, ait *Hoffmannus* (*f*) causa maximè hæret in stomachi tunicis nerveis, ac vehemens tunc concussio adest corporis, cum sono profundo. *Theodorus Corbeius* (*g*) tussim aridam quam vocat, ab irritato ac offenso per consensum pulmone, à ventriculi, intestinorum & aliorum viscerum abdominalium diaphragmati adjacentium affectibus repetit. Celeberrimi D. *Hecquet*, (*h*) Facultatis Parisiensis Doctoris & Antiqui Decani judicio; tussis ista adeò intimè cum humoribus conjungitur, ut incongruum, sit primariam hujus sedem & originem, aliundè quam à ventriculo repetere; nulla igitur potiori jure tussis stomachalis nomine insignitur; idcircò eximius practicus *Waldschmidt*, in hujusce morbi curatione, sedulò ventriculi vitio attendendum suadet. Stertor enim, vel sibili è puerorum ventriculo erumpentes, satis indicant abundantiam phlegmatum viscidarumque materiarum in eo viscere nidulantium, quod abundantiùs earumdem materierum vomitus evincit. Nec ab illo stertore immune est pectus, ast non primariò, sed secundariò tantùm & symptomaticè, ob viciniam, intimumque, nervorum membranarumque ope, cum diaphragmate nexum, afficitur. Nec ab affecto ventriculo hanc tussim, repetendam esse non innuit (*i*) *Jodocus Lommius.* Siccæ hujus tussis occasio non à capite est, inquit, suprà laudatus *Ballonius* (*k*). » Nam » si esset sola ferina destillatio, causa illius tussis permolestæ, quæ vulgò *Quinta* dicitur, non ea copia materiei excluderetur, errant ergò qui ad caput, hujus tussis occasionem referunt, vix enim credat aliquis, quanta illius materiei copia evomitur, quam non est credibile à capite manare, sed à subjectis partibus ad thoracicas partes affluit. « Tussis infantum ex *Baglivio* (*l*) ferè semper esse solet à stomacho cruditatibus scatente, quo in casu semper stomacho attendendum suadet, non neglectis pectoris remediis. (*m*) *Thomas Willis* de tussi merè convulsivâ agens, » hujusmodi tussis exempla, in adultioribus rariùs occurrunt, inquit, ... attamen » usitatum est in pueris tussim à colluviè serosâ pulmones inundante oriri .... cæterùm in hoc casu præter spasmos, cum tussiendi impetu, circà præcordia excitatos, » non rarò etiam ventriculus in consensum adductus, quidquid sinu suo continetur » rejicit, hujusmodi tussis convulsiva inter pueros valdè frequens est «. Cum ex superioribus abundè probetur, causam hujus tussis à materiâ, acidâ, nidorosâ in ventriculo & primis viis nidulante, natales obtinere, omne feret punctum Medicus, qui hancce causam, tutiori breviorique viâ poterit eliminare. Huic autem scopo attingendo emetica imprimis idonea esse in Medicâ praxi versatus nemo inficias ibit.

(*e*) Loco citato.
(*f*) Sect. 3. cap. 3. de morb. acut. discern. & ritè dignosc.
(*g*) Path. lib. 2. sec. 3. cap. 12. de tussi.
(*h*) Lib. cui titu. Med. des pauvres pag. 276. par. 88.
(*i*) Medic. observ. lib. 2.
(*k*) Loco citato.
(*l*) Cap. de tussi.
(*m*) Tom. 1. cap. 12. pag. 561. in 4°.

IV.

NATURÆ minister Medicus, hunc tantùm sedulus sibi proponere debet finem, ut naturæ monitis attentam præbeat aurem, auxiliatricemque manum adhibeat, fractam, penèque victam erigat, sustineat laborantem & titubantem, sopitam excitet, conantem denique adjuvet. Nec profundâ meditatione opus. Cognitâ semel morbi naturâ & sede, loquentem tantùm naturam audiat, Medicus necessum est. Quot sese produnt symptomata, tot linguæ, totidem ora sonant. Ne autem extrà propositum divagemur, symptomata quibus tussis puerorum clangosa stipatur, in remediorum delectu, Medicum hærere nequaquàm sinunt, quid enim aliud subindicant, appetitus dejectio, ab alimentis aversio, nauseæ, inanes vomendi conatus, viscidarum deniquè materierum vomitus? quàm

hærentem in ventriculo & primis viis colluviem & humorum saburram. Quid lassitudines spontaneæ, capitis gravedines, langores, virium prostratio, jactationes? Quàm nimiam fibrarum laxitatem à seri viscidi quantitate oriundam. Quid tunc Medico sit agendum, in propatulo est. Nimis laxas nempè, sopitasque, ut ita dicam, ventriculi fibras, stimulante, vomitorii medicaminis, virtute, excitare & roborare, congestosque in ventriculo & primis viis humores foras amandare. Quæ mirè præstabunt emetica, modò opportunè, debitâque dosi per Epicrasim adhibeantur. Ea videlicet est utplurimùm emeticorum vis, ut salinis spiculis, tenaciorem, viscidamque humorum colluviem incidant & dividant, fibras ventriculi proritent ac convellant; undè in consensum vocatis diaphragmate & abdominis musculis, exoritur vomitus. Inter emetica medicamina, ea cautus selegeris, quæ tenellæ ætati, à quibuslibet medicamentis naturaliter abhorrenti, tutiùs & faciliùs possunt adhiberi. Ex his primas sibi vindicat, molle illud emeticum, quod hodiè sub Kermes mineralis nomine venit. Quod quidem medicamentum, cum ex antimonii parte regulinâ, sale alkalino fixo, & vero sulphure minerali simul adunatis coalescat, non irritando tantùm & convellendo stomacho, sed & attenuandæ & liquandæ humorum ac proindè lymphæ viscositati apprimè conducit. Duo imprimis in hujus remedii exhibitione consideranda veniunt Medico. Vel enim hospitantes in ventriculo & primis viis noxios humores eliminare est animus, qui cum educi postulant, per loca convenientia & quo natura vergit, sic præcipiente *Hippocrate* (*a*), duci debent atque eliminari. Tunc dosis à grano uno ad tria, immò ad quatuor. Talis est exhibendi modus. Hujus pulveris debita dosis, ægrotantis viribus accommodata, in duobus, tum aquæ, tum vini cochlearibus, admixto tantillo sacchari, ad nucis avellanæ magnitudinem, diluitur, eclegmatis in speciem, quod avidè deglutiunt infantes. Cochlear unum singulo horæ quadrante, vel etiam interposito pro ægri viribus longiore intervallo, exhibetur, ità ut ad secundum, tertium vel deniquè quartum sit progrediendum; donec sat materiæ sit evacuatum; subsistere verò penes Medicum sit, si sufficiens materiæ copia fuerit rejecta, vel omnem dosim, ægroti vires recusent ferre. Dùm autem vomunt, ad diluendam humorum saburram in ventriculo contentam, facilioremque procurandam ejectionem, bibant aquæ tepidæ, vel seri lactis, vel decocti carnis vitulinæ aut pulli, magnam copiam; undè & nisus minor & facilior vomitus. Vel tantùm intendit Medicus, tonum ventriculi restituere, materias viscidas incidere, expectorationemque promovere, ut concussa solida, cum salutis spe resiliant. Tunc à grano semi ad unum exhibetur; sed repetitis vicibus, tertiâ, quartâ, sextâve quâque horâ, vel solus, vel cum oleo amygdalarum dulcium, *conservis* ve quibusvis, quarum ope, spiculorum salinorum acies, quodammodò obtundatur. Exhibentur quoquè nec infeliciter, plurima alia emetica medicamina, sive è minerali, sive è vegetabili desumantur prosapiâ. Inter quæ infimum locum non obtinet Radix Brasiliensis iisdem cautionibus exhibita. Emeticorum in hujus morbi curatione præstantiam agnoverunt stabilieruntque quotquot sunt eximiores in praxi medicâ viri. Talem tussim optimè curat vomitus, ait, *Etmullerus* (*b*). Nullum melius esse remedium, vomitu, ad hujus tussis removendam causam, cum vitium sit in ventriculo; tussisque in principio, imprimis convenientem esse vomitum, tussim verò inveteratam, absque vomitu curari difficillimum esse, testatur idem *Etmullerus* (*c*). D. *Hecquet*, post symptomatum, hanc tussim comitantium, enumerationem; sic curationem indicat (*d*). » Hinc, inquit, patet ratio, cur tantoperè commendatur vomitoriorum usus, modò puerorum ætati sint proportionata, aliorum enim remediorum efficaciam juvant. Prima » igitur Medici sit intentio ex *Frid. Hoffmanno* (*e*), ut motus hos enormes quo-

(*a*) Aphor. 21. sect. 1.

(*b*) Loco citato.

(*c*) De vitiis expir.

(*d*) Loco citato.

(*e*) Loco citato.

» dammodò sopiat, & posteà collectam, lentam & viscidam materiem, tàm in pe» ctore, quàm in ventriculo & duodeno hærentem, blandè per vomitum & alvum » eliminet. Et certè, concisâ dosi, Tartarus emeticus, in mixturâ commodâ, solu» tus, ejusmodi in casibus, si detur, longè optimum & desideratissimum præstat ef» fectum.« Sic, addit, (*f*) » tussi puerorum stomachali, si nihil est quod prohibeat, » succurritur leni emetico.« Nec aliter censerat *Willis*, qui in hoc morbo curationis cardinem, in purgantibus & præsertim vomitoriis versari non dubitavit asserere. In hanc quoquè sententiam descendit, doctissimus *Boerhaavii* Aphorismorum commentator, *Wansuiten* (*g*). » In junioribus, inquit, solo lacte viventi» bus, colostrum caseosum, in ventriculo vel intestinis hærens, atque in acidam » acrimoniam degenerans, irritando nervosam ventriculi & intestinorum fabri» cam, convulsiones producit, ubi verò putridi humores, sive antè febrim præ» existentes, sive febris tempore, aut per febrim, nati & collecti, circà præcor» dia fluctuant, purgantia quidem & vomitoria prosunt«. Quamvis enim, hic loci agatur tantùm de puerorum convulsionibus, cum tussis nostra clangosa ab iisdem omninò causis producatur, iisdemque sese manifestam faciat symptomatis, eadem clangosæ huic tussi, convenire remedia, cuilibet obvium est. Nec absurdum censemus, analogiam instituere, inter tussim nostram & pleuritidem spuriam seu inferam, quàm doctissimus scholæ Parisiensis Medicus *Ludovicus Duretus* (*h*), Rheuma consistens vocat, cujusque sedem assignat ventriculum & primas vias, cum apparatu mesenterico. » Si pleuritis infera sit, inquit, Rheuma consistens, non » detrahet phlebotomia, hic est opus pharmaciâ, quodammodò mochlicâ.

(*f*) Sect. 2, c. 2, de tussi.

(*g*) De convul. febr. pag. 713.

(*h*) Append. in coac. Hipp.

V.

AN solâ emesi hunc morbum curandum suspicaris? minimè. Emetica tantùm in Tussis clangosæ curatione prædicamus tanquàm primarium remedium, ac veluti cardinem, in quo hujusce ægritudinis sanatio versatur. Alia verò remedia, venæsectionem, diluentia, alterantia, absorbentia, anodina, lenioraque cathartica, tanquàm præparantia, perficiendæque curationi idonea, admittimus. Emeticorum efficaciam comprobat experientia. Puero Tussi ferinâ laboranti, auxiliaturus accersatur Medicus. Omnia terroris & periculi plena. Genæ rubent & turgent, illacrimant oculi, erumpit è naribus sanguis, convellitur interceptoque propè spiritu, strangulationi proximus ejulat infans. Quid tunc? num ad venæsectionem, tanquàm ad sacram unicamque anchoram confugiendum? Ast celebratâ iteratâque venæsectione recrudescunt symptomata. Num propinanda eclegmata? ab iis quidem cautè exhibitis, momentanei aliquid caducique expectandum levaminis, sed ab iisdem, nedùm sufficiant, si nimiâ copiâ ingerantur, sperandum est viscositatis in humoribus augmentum. Num purgationi locus? sed parùm juvat. » Cu» rationis vis, inquit *Valeriola* (*a*) neque in sanguinis missione, neque in purga» tione consistere videtur, nihil enim hisce remediis, aut parum proficitur; im» mò quibus hæc remedia sola imperantur, eos deteriùs planè se habere videas, » exagitatis tantùm mali seminariis, nec proprio seu alexipharmaco extinctis«. Exhibeatur autem emeticum, concinnâ dosi, ægrique viribus per Epicrasim accommodatum, atrocia evanescunt symptomata, malumque, si ita loqui fas est, quasi manu ablatum, & in ovo suffocatum diceres. Huic quidem assertioni, nostro quidem judicio, robur addit, quod multoties narravit, hujusce ævi Medicus, saluberrimæ Facultatis Parisiensis olim alumnus, (*b*) ejusdemque cultor observantissimus, qui Ambiani per annos quadraginta & ampliùs, in ægrotantibus quotidie, diu ac noctu invisendis, peramplæ praxeos laboribus & tædiis assiduè devoratis, insudavit; (cur enim opere hoc in nostro, patris optimi experientiæ & observationi, partem aliquam non concederet, nostra ergà eum pietas.) Narravit, in-

(*a*) Loco citato.

(*b*) D. Basseville, Colleg. Ambian. Decanus.

quàm, se per diversos annos, clangosas hujusmodi Tusses, inter pueros sæpè, raro admodùm & penè nunquam inter adultos, nisi crapulæ deditos, epidemicè grassantes observasse, similibus prorsùs symptomatis, à *Valeriola*, *Ballonio*, *Hoffmanno* descriptis stipatas, quæ neglectis, aut omissis venæsectionibus, omnisque generis pectoralibus, Emeticis, iisque solis & pro ætatis ratione, per Epicrasim repetitis, debellatæ fuerunt. Frustrà cum *Sydenhamio* (*b*) objiceres phlebotomiâ & repetitâ catharsi, expugnari Tussim puerorum convulsivam. Non negamus enim adhibendam esse phlebotomiam, imo suademus, ad ventilanda vasa, sanguinisque mitigandam effervescentiam, aliòquin, adhibito Mochlico, diruptionis esset metus; sed hanc inter præparantia tantùm remedia censemus collocandam. Quod spectat ad repetitam Catharsim, eam duplici ratione, materiei morbosæ removendæ, minùs idoneam contendimus. Primò quidem, quia multò longior & malefida est intestinorum via, & ad *Hippocratis* sensum, eò ducenda sit materies quo maximè vergit. Secundò, ob hujus colluviei viscidítatem, ea requiruntur medicamenta, quæ incidendi, dividendi, attenuandíque energiâ maximè polleant, cum aliundè, ventriculi rugis abscondatur irretiaturque, & petiolo, ut ita dicam, stomachi parietibus adnexa sit, pendulaque hæreat hæcce materies, succutiendus est ventriculus, ut eradicari possit illa & eliminari. Quod vix Cathartica, mirè verò præstabunt Emetica. Enumeratis, Tussis clangosæ signis & symptomatibus, assignatis ejusdem causis, tum antecedentibus, tum conjunctis; cognitâ & stabilitâ pessimi hujus morbi naturâ & sede; à plenitudine insuper, & saburrâ humorum, primas vias infarciente; vomituque bilis & pituitæ viscidæ spontaneo, luculentissimè deductâ; doctissimorumque & expertorum Medicorum usu & testimonio confirmatâ, curativâ indicatione; jure ac meritò concludimus.

(*b*) Epist. 1. respons.

Ergò Tussi puerorum clangosæ, vulgò Coqueluche; *Emesis.*

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Franciscus-Nicolaus Gautier.	*M. Ludovicus-Renatus Marteau, Bibliothecæ Facultatis Præfectus designatus.*	*M. Hyacinthus-Theodorus Baron, antiquus Facultatis Decanus.*
M. Franciscus Bidault.	*M. Josephus Lallemant, Chirurgiæ Gallico idiomate Professor designatus.*	*M. Joannes-Franciscus Couthier.*
M. Joannes-Claudius Munier, Consiliarius Medicus Regis ordinarius & Domûs Regiæ Invalidorum.	*M. Petrus Poissonnier, Professor & Censor Regius.*	*M. Michael Procope-Couteaux, Bibliothecæ Facultatis Præfectus.*

Proponebat Parisiis JOANNES-BAPTISTA BASSEVILLE, Ambianus, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Parisiensis Baccalaureus, Theseos Author, A. R. S. H. 1752, A SEXTA AD MERIDIEM.

Typis QUILLAU, Universitatis & Facultatis Medicinæ Typographi, 1752.